

שילוביות בקהילות המודיעין בצל הקורונה – מבט מעבר לים

שירה כהן¹

במסגרת משבר הקורונה, עולים אתגרים חדשים לקהילות המודיעין במגוון תחומים, כאשר קהילות המודיעין נרתמות למאמץ הלאומי, גם אם אינו תואם את משימותיהן בשגרה. אתגרים אלה עולים כנגזרת של המאפיינים הייחודיים של המשבר וביניהם אי הוודאות העמוקה, משבר גלובלי, טשטוש ההבחנה בין ה"אדום" ל"כחול" ושיתופי פעולה עם שחקנים חדשים ובראשם משרד הבריאות. לאור האתגרים הללו, נדרש מקהילת המודיעין לגלות גמישות ולפעול בדרכים מגוונות. אחת הדרכים לעשות זאת היא באמצעות שילוביות, קרי העצמה והעמקה של ממדי שיתוף הפעולה.

בקהילת המודיעין בישראל, ניתן לראות בהקשר השילוביות וההתמודדות עם נגיף הקורונה כי הוקם גוף בשם "מרכז המידע והידע הלאומי למערכה בקורונה". מרכז זה הינו גוף אמ"ני, הכולל שילוב של אנשי איסוף ומחקר, שהוקם בשיתוף גורמי רפואה, אקדמיה, מערכת הביטחון ומשרד הבריאות במטרה לספק מידע ותובנות לצורך המאבק בנגיף. במסגרת זאת, התוצרים הנכתבים בגוף האמ"ני מתפרסמים לראשונה בגלוי תחת אתר ממשלתי.²

לצד פעולותיה של ישראל, מעניין לבחון כיצד ארגוני מודיעין בעולם נוקטים בשילוביות בהקשר הנוכחי. במסגרת זאת, ניכר כי ישנה **התרחבות של שיתופי הפעולה** של ארגוני המודיעין. שיתופי הפעולה באים לידי ביטוי בהתרחבות הפעילות המשותפת הן עם סוכנויות מודיעין אחרות והן עם המגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

נראה כי שיתופי הפעולה עוסקים במידה רבה בהתמודדות עם **איומים במרחב הסייבר**, אשר מתגברים בצל הקורונה. החשש מפני תקיפות סייבר התגבר הן מול המגזר הפרטי, אשר מרבית עובדיו עברו לעבוד מהמחשב הביתי החשוף יותר להתקפות, והן מול המגזר הציבורי, שמתקפת סייבר נגדו בתקופה זו, למשל על בתי חולים, עלולה להיות הרת אסון. התקפות אלו עלולות להתבצע או על ידי האקרים פרטיים או על ידי גורמי ביון זרים, אשר מבקשים לנצל את הכאוס שנוצר. המאמץ המודיעיני המשולב עוסק בהקשר זה גם בזיהוי מתקפות של מידע כוזב, בין השאר על ידי גורמים מדינתיים.

לצד השילוביות הגוברת של קהילות המודיעין בעת הנוכחית, שנבחנת בזרקור זה, עולה השאלה הנוגעת למידת השילוביות ביום שאחרי: האם שיתופי פעולה אלה עם המגזר הציבורי והאזרחי פתחו צוהר לשיתופי פעולה מול אתגרים נוספים? האם הרחבת שיתופי הפעולה בין ארגוני המודיעין השונים תימשך ותתרחב לתחומים נוספים? האם יימשך העיסוק במודיעין אפידמי במסגרת שיתופי הפעולה גם לאחר שכוך המגיפה?

¹ עוזרת מחקר במכון לחקר המתודולוגיה של המודיעין.

² מרכז המידע והידע הלאומי להתמודדות למערכה בקורונה. אוחר בתאריך 14 באפריל 2020 מתוך אתר השירותים והמידע הממשלתי: <https://bit.ly/3ceHqgZ>.

להלן בחינה של מספר מקרים של שילוביות בקהילות מודיעין בצל הקורונה:

במוקד השת"פ הבינ"ל בין סוכנויות מודיעין הפעילה בזמן משבר הקורונה עומד המאמץ המשותף של הסוכנויות המקיימות שת"פ הדוק גם בימים שבשגרה, ובראשן **ברית ה-Five Eyes** בין ארה"ב, קנדה, בריטניה, אוסטרליה וניו-זילנד. דווח כי סוכנויות המודיעין החברות בברית מילאו תפקיד מפתח במיפוי ובחיזוי התפשטות נגיף הקורונה, כמו גם בניסיון להעריך את המתרחש במדינות סגורות כמו סין, איראן וצפון קוריאה. מזכיר המדינה האמריקני, פומפיאו, טען כי הברית הייתה "מועילה להפליא" בהבנת התפרצות הנגיף וכי "המנגנון עובד באופן עוצמתי וממשיך לפעול בתקופה מאתגרת זו". בנוסף, ארגוני המודיעין המערביים מתמודדים עם ניסיונות ההסתרה של איראן וניתחו תמונות לוויין ומקורות נוספים של קברי אחים בעיר קום כדי לנסות לספק הערכה על מספר הנפגעים.³

סוכנויות מודיעין מערביות בוחרות לשתף פעולה זו עם זו בהתמודדות עם נגיף הקורונה, הן בתחומי איסוף מודיעין והן בתחומי הסייבר. דוגמה לכך, בתוך ברית ה-FIVE EYES היא שיתוף הפעולה של **קהילת המודיעין הקנדית עם קהילת המודיעין האמריקנית**. בכירים לשעבר בקהילת המודיעין הקנדית, דיווחו כי סוכנויות המודיעין של קנדה משתפות פעולה עם סוכנות המודיעין האמריקנית ה-NCMI (המרכז הלאומי למודיעין רפואי), זאת תוך התמקדות באיסוף מודיעין הנוגע להתפשטות הנגיף בסין.⁴ בנוסף, נמסר כי סוכנות מודיעין הסייבר הקנדית, ה-CSE, עובדת בשיתוף עם סוכנויות מודיעין של ארה"ב, ודובר הארגון אישר כי "הסוכנות עובדת בתיאום עם שותפי האבטחה והמודיעין שלה כדי להבטיח הסרת אתרים המתחזים לממשלת קנדה".⁵

לצד שיתופי פעולה בין סוכנויות המודיעין השונות, נראה כי קהילת המודיעין משתפת פעולה גם עם המגזר האזרחי והציבורי. כך בספרד, מרכז המודיעין הלאומי (CNI), שהינו סוכנות המודיעין הרשמית במדינה, מתמודד בעיקר עם התקפות סייבר בצל נגיף הקורונה. במסגרת זאת, תוגברה יחידת אבטחת הסייבר בקהילת המודיעין וחוזקה אבטחת הסייבר של תשתיות קריטיות ובפרט של מגזר הבריאות. במקביל, ה-CNI גם מחזק את אבטחת הסייבר של חברות גדולות במשק, אשר נפגעו בשל הירידות בשוק המניות, ולכן נעשים ניסיונות למנוע פגיעות כלכליות נוספות בחברות, אשר עלולים להופיע בשל פגיעות במרחב הסייבר. בנוסף, ה-CNI קיבל את בקשתן של מספר חברות אבטחת סייבר להצטרף להגנה על מרחב הסייבר הספרדי. חברות אלו יתמקדו במיוחד בסיוע למגזר הציבורי, והן הציעו את שרותיהן בהתנדבות.⁶

לצד פעולות אלו, ה-CNI משתף פעולה עם המרכז הלאומי לאבטחת מחשבים (CERT-CCN) CERT (Spanish Government National Cryptologic Center - Computer Security Incident Response Team) ועם המרכז הלאומי להגנת תשתיות ואבטחת סייבר (CNPIC),

Stewart, C. (April 1, 2020). Five Eyes Better Than One in Feedback. *The Australian*. Retrieved April 9, 2020, from: <https://bit.ly/2yQ9OId>.

Cooper, S. (April 2, 2020). Trudeau Sidesteps Questions on Whether China's Coronavirus Data is Trustworthy. *Global News*. Retrieved April 9, 2020, from: <https://bit.ly/3aX7ZY3>.

Cooper, S. (March 13, 2020). Canada's Cyber Agency Dismantling Fake Government Coronavirus Pandemic Response Websites. *Global News*. Retrieved April 9, 2020, from: <https://bit.ly/3c4kbWT>.

Gurski, P. (March 30, 2020). What Role for Canadian Intelligence During the COVID-19 Crisis? *The Hill Times*. Retrieved April 9, 2020, from: <https://bit.ly/3eb6uHu>.

Travieso, J. (March 18, 2020). El CNI Refuerza la Ciberseguridad Ante el Covid-19 para Proteger a Ixex y Gobierno. *La Informacion*. Retrieved April 9, 2020, from: <https://bit.ly/2UW8RX7>.

שכפוף למשרד הפנים. בתוך כך, מצוין כי ארבעת האיומים שה-CNI מתמודד איתם במסגרת שיתוף הפעולה הם: פשינג; ניסיונות של גניבת מידע, בעיקר מתשתיות קריטיות ובתוכם בתי חולים; תולעים ווירוסים; והתמודדות עם פייק ניוז. בהקשר לאיום זה, דווח כי ישנה עלייה חדה ב'פייק ניוז' בספרד סביב הקורונה, כאשר מלבד ה-CNI, גם המשטרה המקומית והמשמר האזרחי מעורבים בזיהוי 'פייק ניוז'.⁷

שיתוף פעולה נוסף בתחום הסייבר בהתמודדות עם נגיף הקורונה, אשר בשונה מספרד חוצה את הגבולות הפיזיים של המדינה, הוא הפרויקט הבינלאומי 'COVID-19 CTI LEAUGE', שהוקם לאחרונה. פרויקט זה, שהינו ללא כוונות רווח, מאגד תחתיו מעל אלף חוקרי סייבר מכל העולם, אשר רבים מהם יוצאי קהילות מודיעין, ומטרתו היא להגן על המגזר הרפואי במרחב הסייבר. עיקר הפעילות של קהילה זו היא בנטרול פעילות סייבר, בין אם הסרה מהאינטרנט באמצעות הגופים הטכנולוגיים, תעדוף למגזר הרפואי ולגופים הקשורים אליו ותגבור רשויות החוק, זאת באמצעות שימוש בכלים מודיעיניים.⁸ אומנם פרויקט זה איננו בשיתוף פעולה ישיר עם קהילת המודיעין, אך תחום הסייבר הינו אחד התחומים המוטעמים ביותר בסוכנויות המודיעין השונות בארה"ב.

---

⁷ Valls, F.H. (March 23, 2020). El CNI Pasa a la Accion Ante los Ataques de 'Hackers' a Espana en el Estado de Alarma. *La Informacion*. Retrieved April 9, 2020, from: <https://bit.ly/2x5ew4h>.

⁸ Jai, V. (March 26, 2020). Cyber Version of 'Justice League' Launches to Fight COVID-19 Related Hacks. *Dark Reading*. Retrieved April 14, 2020, from: <https://bit.ly/2Vrm4GG>.
COVID-19 CTI LEAGUE. Retrieved April 14, 2020, from: <https://cti-league.com/>.